

FÖRESKRIFT 41/011/2002

**FÖRDJUPAD LÄROKURS
I MUSIK I GRUNDERNA
FÖR LÄROPLANEN
FÖR DEN GRUNDLÄGGANDE
KONSTUNDERVISNINGEN
2002**

Utbildningsstyrelsen 2003

© Utbildningsstyrelsen

Ombrytning Pirjo Nylund

ISBN 952-13-1383-8

Helsingfors 2003.

UTBILDNINGSSTYRELSEN

Dnr 41/011/2002
FÖRESKRIFT Iakttas som förpliktande
Datum 6.8.2002
Giltighetstid fr.o.m. 6.8.2002 tillsvidare
Bestämmelser som befogetheten att utfärda föreskriften bygger på: L 633/1998, 5 §
1 mom.,
F 813/1998, 1 §

Till arrangörerna av fördjupade lärokursen i musik inom den grundläggande konstundervisningen

Upphäver föreskrift:
31.8.1995 nr 126/011/1995

FÖRDJUPAD LÄROKURS I MUSIK I GRUNDERNA FÖR LÄROPLANEN FÖR DEN GRUNDLÄGGANDE KONSTUNDERVISNINGEN

Utbildningsstyrelsen har fastställt den fördjupade lärokursen i musik i grunderna för läroplanen för den grundläggande konstundervisningen att iakttas från och med 6.8.2002.

Utbildningsanordnaren skall göra upp och godkänna en läroplan för undervisningen med beaktande av vad som bestämts i vidstående grunder för läroplanen.

Läroplanen skall precisera och komplettera de mål och det centrala innehåll som anges i grunderna. En läroplan som följer dessa grunder kan tas i bruk 6.8.2002 och skall tas i bruk senast 1.8.2004.

Utbildningsanordnaren kan inte lämna grunderna för läroplanen obeaktade eller avvika från dem.

Generaldirektör

Jukka Sarjala

Överdirektör

Aslak Lindström

FÖR KÄNNEDOM

länsstyrelserna

Hakaniemenkatu 2
PL 380
00531 HELSINKI
Puhelin (09) 774 775

Hagnäsgratan 2
PB 380
00531 HELSINGFORS
Telefon (09) 774 775

INNEHÅLL

Kapitel 1	7
Den grundläggande konstundervisningens uppgift, värdegrund och allmänna mål	7
1 § Den fördjupade lärokursen i musik, uppgift, värdegrund och allmänna mål	7
Kapitel 2	8
Utgångspunkter för undervisningen	8
2 § Inlärningssynen	8
3 § Den pedagogiska miljön	8
Kapitel 3	9
Undervisningens uppläggning och studiernas omfattning	9
4 § Undervisningens uppläggning	9
5 § Studiernas omfattning	9
Kapitel 4	10
Mål och centralt innehåll	10
6 § Musikfostran på småbarnsstadiet	10
7 § Musik på grundnivå	10
8 § Musikinstitutsnivå	11
9 § Vuxenundervisning	12
10 § Individualisering av lärokursen och undervisningen	12
Kapitel 5	13
Elevbedömningen	13
11 § Bedömningens syften	13
12 § Bedömningssätten	13
Kapitel 6	14
Betyg	14
13 § Betygens innehåll	14
Kapitel 7	16
Läroplanen	16
14 § Läroplanens utformning	16
15 § Läroplanens innehåll	16

Fördjupad lärokurs i musik i grunderna för läroplanen för den grundläggande konstundervisningen 2002

Bilaga	17
Undervisningens uppläggning	17
1 Musikfostran på småbarnsstadiet	17
2 Musik på grundnivå	17
2.1 Förmågan att använda ett instrument och sammusicering	17
2.2 Musikens grunder	18
3 Musikinstitutsnivå	18
3.1 Färdigheter i att använda ett instrument och sammusicering	18
3.2 Musikens grunder	18
4 Påbyggnadsundervisning	19
5 Delområden i undervisningen	20
5.1 Fostran till att lyssna	20
5.2 Träning i att uppträda	20
5.3 Valfria kurser	20

Kapitel 1 Den grundläggande konstundervisningens uppgift, värdegrund och allmänna mål

1 § Den fördjupade lärokursen i musik, uppgift, värdegrund och allmänna mål

Undervisning enligt den fördjupade lärokursen i musik inom grundläggande konstundervisning skall skapa förutsättningar för ett gott förhållande till musiken, för ett livslångt musikintresse samt för yrkesstudier i musik.

Syftet med undervisningen är att stödja elevernas andliga tillväxt och stärka personligheten samt utvecklingen av deras kreativa och sociala förmåga. Undervisningen skall ge eleven handledning i att arbeta koncentrerat, målmedvetet och långsiktigt samt att fungera konstruktivt både enskilt och i grupp.

Ett annat syfte är att bevara och utveckla den nationella musikkulturen, samverka med andra skolor och instanser som ger undervisning i musik och konst samt att främja internationellt samarbete. När undervisningen genomförs bör de krav som ställs i yrkesutbildning inom musik samt i arbetslivet beaktas.

Fördjupade lärokurser i musik inom den grundläggande konstundervisningen ges vid musikleäroanstalter eller andra läroanstalter som ger grundläggande konstundervisning, eller på något annat sätt.

Kapitel 2 Utgångspunkter för undervisningen

2 § Inlärningsynen

Undervisningen baserar sig på en inlärningsyn där lärandet ses som en aktiv och målinriktad process, som påverkas av elevens individuella egenskaper och motivation samt av den pedagogiska miljön. Eleven väljer impulser enligt tidigare begreppsstrukturer, sorterar dem utifrån tidigare kunskaper och färdigheter och bildar sig så en uppfattning om världen och sig själv som en del av den. Att lära sig musik är en interaktiv och situationsbunden verksamhet där den sociala och kulturella situationen är av central betydelse för lärandet.

Lärandet är ett resultat av elevens egen aktivitet. Läraren har därför en viktig roll både när det gäller att utveckla elevens färdigheter för lärande och den pedagogiska miljön så att olika slags elever har möjlighet att göra framsteg. När undervisningen planeras bör man se till att eleven lär sig att granska sina studier och sitt lärande och blir medveten om de starka och svaga sidorna i processen.

3 § Den pedagogiska miljön

En inlärningsyn som betonar elevens aktiva roll medför att den pedagogiska miljön skall bereda eleven möjligheter att ställa upp egna mål, lära sig att arbeta både självständigt och tillsammans med andra samt att hitta lämpliga arbetsätt. Interaktionen mellan elever och lärare samt eleverna emellan är central, liksom att beakta olika slags inlärnings-, arbets- och bedömningsätt.

Målet är en öppen, uppmuntrande och positiv studieatmosfär. En god pedagogisk miljö möjliggör en utveckling av elevens interaktions- och initiativförmåga samt förmåga att arbeta långsiktigt. Den sporrar dessutom eleven till aktivitet, kreativitet, självständigt tänkande, den skapar motivation och en trygg uppväxt och utveckling möjliggörs. Upplevelsen av att lyckas, som inom musiken ofta kommer först efter långvarigt arbete, ökar elevens tro på sin förmåga. Studiemiljön bör vara sådan att eleven erbjuds möjligheter att målmedvetet och mångsidigt utveckla sin förmåga och sitt musikaliska uttryck.

Kapitel 3 Undervisningens uppläggnings och studiernas omfattning

4 § Undervisningens uppläggnings

Fördjupade studier i musik inom den grundläggande konstundervisningen utgörs av musik på grundnivå och därpå byggande studier på musikinstitutsnivå vilka föregås av musikfostran på småbarnsstadiet. Undervisningen på grundnivå och musikinstitutsnivå är huvudsakligen avsedd för barn och unga i skolåldern. Om musikfostran på småbarnsstadiet som utövas före grundnivån och främst är avsedd för barn under skolåldern, samt om vuxenundervisningen besluts i den läroplan som utbildningsanordnaren godkänner.

5 § Studiernas omfattning

Den beräknade omfattningen av den fördjupade lärokursen i musik på grundnivå och på musikinstitutsnivå är sammanlagt 1 300 timmar. När fördjupade lärokurser i musik inom den grundläggande konstundervisningen anordnas bör man sträva till flexibilitet, så att man beaktar elevens ålder, kunskaper och färdigheter som han eller hon skaffat sig tidigare samt de undervisningsmetoder som används.

Den fördjupade lärokursen i musik bildas på följande sätt:

Musik på grundnivå

Färdighet i att använda ett instrument och sammusicering 385 timmar

Musikens grunder 280 timmar.

Musikinstitutsnivå

Färdighet i att använda ett instrument och sammusicering 390 timmar

Musikens grunder 245 timmar.

Som grund för den beräknade omfattningen har man lagt en lektion på 45 minuter.

Instrumentundervisningen innefattar även sångundervisning.

Sammusicerandet skall ingå i studierna under hela studietiden från det att förmågan att hantera ett musikinstrument gör det möjligt.

Om omfattningen av musikfostran på småbarnsstadiet, biämnesstudier och studier i valbara kurser besluts i den läroplan som utbildningsanordnaren godkänner.

Kapitel 4 Mål och centralt innehåll

6 § Musikfostran på småbarnsstadiet

Mål

Målen för musikfostran på småbarnsstadiet är att

- barnet får musikaliska upplevelser, förutsättningar och färdigheter som skapar grund för ett gott förhållande till musiken och till ett senare musikintresse
- barnet utvecklas så att det börjar lyssna på och uppleva musik samt kan uttrycka sig med musikens hjälp.

Centralt innehåll

Musikens element – rytm, form, harmoni, melodi, dynamik och klangfärg – utgör undervisningens centrala innehåll. Med hjälp av upplevelser – med leken som metod, uppövas barnets musikaliska minne och lyssnarförutsättningar och stöds dess kognitiva, emotionella, motoriska och sociala utveckling.

7 § Musik på grundnivå

Mål

Målen för studierna i musik på grundnivå är att eleven

- lär sig spela på instrument, vilket behövs för att uppföra musik och för att sammusicera
- lär sig läsa, skriva, lyssna och känna till musik
- utvecklar sin förmåga att uttrycka sig musikaliskt och att uppträda.

Centralt innehåll

Det centrala innehållet i instrumentundervisningen och undervisningen i sammusicering är att eleven fördjupar sig i huvudinstrumentets grundläggande teknik och repertoar samt i grunderna för gemensamt musicerande. Att uppträda regelbundet är en del av studierna. Eventuella biämnesstudier och valfria kurser planeras som stöd för elevens musikaliska utveckling.

Innehållet i musikens grunder består av förmågan att läsa och skriva musik, att gestalta musik samt kännedom om musikens historia och stilar. Undervisningen bör så långt som möjligt genomföras i växelverkan mellan instrumentundervisningen och sammusicerandet.

Efter att ha slutfört musikens grunder i studierna i musik på grundnivå skall eleven kunna

- sjunga och skriva melodier i dur och moll
- behärska en mångsidig repertoar
- gestalta rytm
- utföra och känna igen de vanligaste kadenserna och harmonierna
- själv göra ackompanjemang och kompositioner och i mån av möjlighet utnyttja den datateknik som läroanstalten kan erbjuda i sina studier
- känna igen centrala stilriktningar, fenomen och instrument inom den egna genren
- har praktiska förutsättningar att fungera som musiker.

Läroanstalten kan tillämpa innehållet enligt sin egen musikaliska inriktning.

8 § Musikinstitutsnivå

Mål

Målen för studierna på musikinstitutsnivå är att eleven

- vidareutvecklar de kunskaper och färdigheter som han eller hon uppnått på grundnivån på ett sådant sätt, att han eller hon självständigt kan fortsätta med att utöva musik eller med yrkesstudier
- utvidgar sin kännedom om musik och musikstilar samt fördjupar sin förmåga att med musikens hjälp uttrycka sig kreativt.

Centralt innehåll

Det centrala innehållet i instrumentundervisningen och undervisningen i sammusicing är att utveckla elevens musikaliska tänkande, speltekniska kontroll över huvudinstrumentet och repertoarkännedom, så att han eller hon kan arbeta självständigt. Eleven skall bli van att tillägna sig och uppföra omfattande musikaliska helheter och fördjupa sin förmåga till musikalisk tolkning och interaktion. Eventuella biämnesstudier och valfria kurser planeras så att de stöder elevens musikaliska utveckling och vidgar hans eller hennes syn på musiken.

Innehållet i musikens grunder är förmågan att läsa och skriva musik, att gestalta musik samt kännedom om musikhistoria och musikstilar. Eleven skall kunna gestalta musik både genom att lyssna och läsa noter och han skall kunna tillämpa sin kännedom om musikhistoria och olika musikstilar då han eller hon uppträder.

Efter att ha slutfört musikens grunder i studierna på musik--institutsnivå skall eleven kunna

- sjunga och skriva melodier i dur och moll som är mer krävande än på grundnivån
- behärska en flerstämmig repertoar
- behandla rytm i flerstämmiga och samtida musikaliska verk
- gestalta hörd musik och musik i form av noter, vara medveten om lagbundenheter i ackord och stämföring
- tillämpa sina kunskaper praktiskt, exempelvis genom att ackompanjera på ett ackordinstrument
- ha förutsättningar att självständigt analysera hela tonala kompositioner och inse formens betydelse för ett musikaliskt verk
- ha fördjupat sin kännedom om stilar under olika tider inom sin egen musikgenre
- tillämpa stilkännedom i det egna musicerandet.

Läroanstalten kan tillämpa innehållet enligt sin egen musikaliska inriktning.

9 § Vuxenundervisning

Målet och det centrala innehållet för vuxenundervisningen är desamma som för studierna i musik på grundnivå och på musikinstitutsnivå.

10 § Individualisering av lärokursen och undervisningen

Om en elev som till följd av handikapp, sjukdom eller någon annan därmed jämförbar orsak inte förmår studera enligt läroanstaltens läroplan kan läroplanens mål individualiseras så att de motsvarar elevens förutsättningar. Då uppgörs en individuell plan för hur undervisningen skall anordnas, där man fastställer studiernas mål, studietid, sätt att genomföra undervisningen, behövliga stödåtgärder, eventuella prestationer samt bedömningsmetod.

Vid anordnandet av utbildningen skall man beakta att studiernas mål är musikpedagogiska. Eleven skall ha förmåga att utnyttja undervisningen. I målen skall det betonas att eleven bör utveckla sina musikaliska kunskaper och färdigheter utifrån sina egna förutsättningar samt leva sig in i musiken. Undervisningen kan genomföras både individuellt och i grupp.

Kapitel 5 Elevbedömningen

11 § Bedömningens syften

Syftet med bedömningen är att handleda eleven att ställa upp mål för studierna och att hjälpa honom eller henne att nå målen. Bedömningen skall stödja utvecklingen av en god självkänsla hos eleven. I en mångsidig, kontinuerlig bedömning ingår olika former av respons och handledning för självvärdering.

Eleven skall informeras om följande principer för bedömningen: bedömningens syften och mål, vitsordsskalor och bedömningskriterier, höjning av vitsord, resultat som krävs för att gå vidare i studierna, möjligheter att yrka på rättelse av bedömningen och avgångsbetygets innehåll.

Bedömningssätten skall väljas på ett sådant sätt, att de mäter hur eleven nått uppställda mål, att de lämpar sig för de undervisningsmetoder som används och att de stöder lärandet.

12 § Bedömningssätten

Vitsordsskalan

Utmärkt	5
Berömlig	4
God	3
Nöjaktig	2
Godkänd	1.

Slutprovet över instrumentstudierna och i musikens grunder bedöms på en skala med vitsorden 1–5. Övriga prestationer kan godkännas utan vitsord. Slutprovet skall bedömas av minst två examinatorer.

För sammusicering och valfria kurser ges anteckning om deltagande.

Elevens framsteg i förmågan att använda ett instrument och i grunderna i musik skall bedömas och registreras årligen.

Eleven skall dessutom ges verbal respons på alla sina prestationer.

Kapitel 6 Betyg

13 § Betygens innehåll

Avgångsbetyget är ett officiellt dokument, som till sitt innehåll skall följa läroplanens grunder.

Fördjupad lärokurs i musik, avgångsbetyg i musik på grundnivå

Avgångsbetyget skall innehålla följande uppgifter:

- utbildningsanordnarens och läroanstaltens namn
- studier, för vilka avgångsbetyget ges
- elevens namn och personbeteckning
- studietid
- slutprovet* i elevens huvudämne, vitsord och tidpunkten för prestationen
- slutprovet* i musikens grunder, vitsord och tidpunkten för prestationen
- deltagande i sammusicering, ensembler och tiden för deltagandet
- övriga studieprestationer
- rektors underskrift och läroanstaltens stämpel
- datum på det av undervisningsministeriet beviljade tillståndet att anordna utbildning
- den lagstiftning som utbildningen baserar sig på
- ett omnämnande om att utbildningen genomförts enligt de av Utbildningsstyrelsen fastställda läroplansgrunderna
- ett omnämnande om att den fördjupade lärokursen i musik innefattar musik på grundnivå och på musikinstitutsnivå
- vitsordsskalan.

Fördjupad lärokurs i musik, avgångsbetyg i musik på musikinstitutsnivå

Avgångsbetyget skall innehålla följande uppgifter:

- utbildningsanordnarens och läroanstaltens namn
- studier, för vilka avgångsbetyget ges
- elevens namn och personbeteckning
- studietid
- slutprovet* i elevens huvudämne, vitsord och tidpunkten för prestationen

- slutprovet* (eller slutproven) i musikens grunder, vitsord och tidpunkten för prestationen
- uppgift om deltagandet i sammusicering, ensemblesammansättningar och tid för deltagande
- uppgift om övriga studieprestationer
- rektors underskrift och läroanstaltens stämpel
- datum på det av undervisningsministeriet beviljade tillståndet att anordna utbildning
- den lagstiftning som utbildningen baserar sig på
- ett omnämnande om att utbildningen genomförts enligt av Utbildningsstyrelsen fastställda läroplansgrunder
- ett omnämnande om att den fördjupade lärokursen i musik innefattar musik på grundnivå och på musikinstitutnivå
- vitsordsskalan.

* I betyget skall nämnas enligt vilka fordringar slutproven har gjorts (t.ex. kursfordringarna av Finlands musikläroinrättnings förbund).

På begäran skall eleven ges ett betyg med vitsord över genomförda studier.

Avgångsbetyget på musikinstitutnivå är samtidigt ett betyg över genomförd fördjupad lärokurs i den grundläggande undervisningen i musik.

Kapitel 7 Läroplanen

14 § Läroplanens utformning

Utbildningsanordnaren skall för sin verksamhet göra upp och godkänna en läroplan som baserar sig på de av Utbildningsstyrelsen fastställda läroplansgrunderna för fördjupad lärokurs i musik i den grundläggande konstundervisningen. Läroplanen är det mest centrala och viktigaste redskapet då det gäller att utveckla undervisningen i läroanstalterna. I läroplanen skall man beakta elevernas individuella behov och förutsättningar, överföringen av det musikaliska kulturarvet, förändringarna och utvecklingsbehoven i musiklivet, inträdesfordringarna i yrkesutbildning i musik samt särdragen i skolan och dess verksamhetsmiljö.

15 § Läroplanens innehåll

Läroplanen skall innehålla följande uppgifter:

- skolans verksamhetsidé
- skolans värdegrund, inlärningssyn, den pedagogiska miljön samt arbetssätt
- undervisningsutbudet
- undervisningens mål och innehåll
- undervisningsarrangemangen
- studietid
- de lärokurser som skall genomföras, deras mål och innehåll
- elevbedömningen
- tillgodoräknande av studier som slutförts på annat håll
- betygens innehåll
- inträdesfordringar
- samarbete med vårdnadshavarna
- övrigt samarbete
- utbudet på kulturella tjänster inom det egna området
- läroanstaltens självvärdering.

Undervisningens uppläggning

1 Musikfostran på småbarnsstadiet

Musikfostran på småbarnsstadiet innefattar undervisning i musiklekskola och förberedande musikundervisning samt till dem nära anknytning annan verksamhet. Undervisningen i musiklekskolan kan anordnas exempelvis i familjegrupper, musiklekgrupper eller instrumentalgrupper.

Musikfostran på småbarnsstadiet sker i grupp. Då grupperna skapas skall hänsyn tas till pedagogisk ändamålsenlighet, elevgruppens ålderstruktur samt de möjligheter utrymmena erbjuder.

Att uppleva musiken på ett lekfullt och helhetsinriktat sätt hör till de viktigaste principerna för musikfostran på småbarnsstadiet. Undervisningsmetoderna är sång, ramsor, musik och rörelse, spel samt musiklyssnande.

I musikfostran på småbarnsstadiet lär sig barnet att gestalta musikens grundbegrepp genom motsatspar, såsom långsam – snabb, hög – låg, svag – stark. Undervisningen är processbetonad och baserar sig på interaktion. I musikfostran på småbarnsstadiet integreras olika konstformer så att man tillämpar arbetssätt från litteratur, bildkonst, dans och drama.

2 Musik på grundnivå

2.1 Förmågan att använda ett instrument och sammusicering

Instrumentundervisningen och sammusiceringen skall komplettera varandra och bilda en helhet. Möjligheten att ända från början av studierna kunna spela ett instrument genom att musicera tillsammans är viktigt då det gäller att skapa glädje i musiken och stärka studiemotivationen. Det sätt på vilket man undervisar i sammusicering beror på elevernas ålder och på hur bra de spelar sitt instrument. Under olika skeden av studierna kan arbetet ske t.ex. i musikverkstäder, i perioder eller projekt. Integrering av sammusiceringen i undervisningen av musikens grunder lämpar sig speciellt för det inledande skedet. Att höra till olika grupper som musicerar tillsammans samt att stifta bekantskap med en stilmässigt varierande repertoar med lämplig svårighetsgrad stödjer elevens musikaliska utveckling allra bäst. I sammusiceringen betonas dessutom utvecklingen av sociala färdigheter och samverkan mellan gruppmedlemmarna.

2.2 Musikens grunder

Det innehåll som definieras i läroplansgrunderna – färdigheter att läsa och skriva musik, att gestalta musik samt kännedom om musikens historia och stilar – omfattar åtminstone lärostoffet i musikteori, tonträffning och grundkurserna i allmän musikkunskap (enligt kursfordringarna som givits av Finlands musikleäroinrättnings förbund).

Det är att rekommendera att undervisningen i musikens grunder anordnas så att den framskrider parallellt med instrumentundervisningen och i tillämpliga delar också integreras med sammusiceringen. Kontinuiteten i undervisningen möjliggör användningen av olika slags pedagogiska metoder och gruppering av ämnesområdena.

Läroanstalten avgör grupperingen av delområdena, indelningen i perioder och läroämnen. I undervisningen kan man tillämpa olika slags försök och integrera olika läroämnen. Exempel på detta är konserter med tonträffning, verkstäder för komposition och arrangemang samt arbete i projekt- och periodform.

Då grupperna bildas bör man ta hänsyn till den pedagogiska ändamålsenligheten och elevgruppens åldersstruktur. I olika projekt kan gruppstorleken variera beroende på projektets behov. I undervisningen borde i mån av möjlighet elevens studieprogram och musikaliska inriktning beaktas.

Målen för läroämnena definieras i läroanstaltens undervisningsprogram.

3 Musikinstitutsnivå

3.1 Färdigheter i att använda ett instrument och sammusicering

På musikinstitutsnivå betonas sammusicerandets betydelse då det gäller elevens utveckling till musiker. Instrumentundervisningen och sammusiceringen kompletterar varandra och utgör tillsammans en grund för det kunnande som självständig musikutövning och eventuella yrkesstudier senare kan basera sig på. Läroanstalten skall se till att sammusicerandet tar mångsidiga former och att undervisningens mål genomförs för varje elev oberoende av hans huvudinstrument. Verksamheten skall utformas så att den i främsta rummet främjar lärandet.

3.2 Musikens grunder

Det innehåll som definierats i läroplansgrunderna täcker åtminstone lärostoffet i lärokurs I i musikteori, tonträffning och allmän musikleära

samt en kurs i harmonilära (enligt kursfordringarna av Finlands musikhögskolors förbund). Elevens utgångsnivå bör kontrolleras innan studierna på musikinstitutsnivå inleds. Kompletterande påbyggnadsundervisning kan ges vid behov.

Det är att rekommendera att undervisningen genomförs så den sträcker sig över minst tre år. Läroämnena kan integreras exempelvis enligt följande:

- Första året omfattar tonträffning inklusive grundläggande färdigheter i harmonilära med hjälp av fritt ackompanjement samt korta analyser
- Andra året betonas färdigheter i harmonilära och analys
- Tredje året betonas stilkännedom och analys.

Läroanstalten avgör hur delområdena grupperas, indelas i perioder och olika läroämnen. I undervisningen kan man tillämpa olika slags försök och integrera läroämnen. Till undervisningen kan anknytas inslag av fritt ackompanjement. Det är att rekommendera att en del av lektionerna används för sådan instrumentundervisning som främjar färdigheterna i harmonilära.

Då storleken på undervisningsgrupperna slås fast skall undervisningens mål och karaktär beaktas. I olika slags projekt kan gruppstorleken variera enligt projektets behov. Projekt som stöder kännedomen om musikhistoria och olika stilar kan exempelvis vara arbeten med kompositioner och arrangemang, specialkurser och konsertbesök.

Målen för läroämnena definieras i läroanstaltens läroplan.

4 Påbyggnadsundervisning

Läroanstalten kan erbjuda påbyggnadsundervisning efter studierna på musikinstitutsnivå åt högpresterande elever som siktar på ett yrke inom musiken men för sin ålders skull inte ännu kan söka sig till yrkesutbildning. Målet för påbyggnadsundervisningen är att stödja specialbegåvade ungdomars musikaliska utveckling mot professionalism. I läroanstaltens egen läroplan definieras villkoren för påbyggnadsundervisningen, studietiden och det antal undervisningstimmar som ges årligen. För eleven uppgörs dessutom en individuell studieplan där man antecknar målet för studierna och de ämnen som studeras.

5 Delområden i undervisningen

5.1 Fostran till att lyssna

Att lyssna på musik är en viktig del av musikundervisningen. Läroanstaltens uppgift är att lära eleverna att mångsidigt lyssna på musik, vänja dem vid att gå på konserter och andra musikaliska evenemang samt se till att musiklivet blir bekant för var och en på ett för åldern lämpligt sätt.

5.2 Träning i att uppträda

Musik är avsedd att uppföras och att uppträda utgör därför en oskiljaktlig del av musikstudierna. Undervisningen i att uppträda inleds samtidigt som de övriga studierna och den utvidgas i alltmer krävande sammanhang vartefter förmågan växer. Läroanstalten skall se till att eleverna erbjuds tillräckligt med lämpliga tillfällen att uppträda och mångsidiga, belönande uppgifter. Målet skall vara en naturlig och frigjord inställning till att uppträda med musik och en god självkänsla. Därför bör man fästa uppmärksamhet vid rampfeber och vid eventuella andra problem när det gäller att uppträda samt försöka bemästra och behandla dem i undervisningen.

5.3 Valfria kurser

Valfria kurser som anknyter till musikstudierna och stödjer elevens musikaliska utveckling kan vidga färdigheten att använda musikinstrument (t.ex. fritt ackompanjemang, improvisation), öka kännedomen om musikens grunder (t.ex. musik och rörelse, komposition) eller utveckla förmågan att uppträda och uttrycka sig (skapande uttryck, förmåga att uppträda). Också undervisning i informationsteknik och musikteknologi kan anordnas som valfria kurser.